

2020

Všeobecná metodika verejného obstarávania inovatívnych riešení

Tento projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu.

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Obsah

Zoznam skratiek

Úvod do problematiky.....	1
1. Potreba inovatívneho obstarávania.....	2
2. Definícia pojmu inovácia.....	4
3. Vhodné postupy, rady a užitočné inštitúty.....	5
Zoznam použitej literatúry.....	21

Zoznam skratiek

verejní obstarávatelia	verejní obstarávatelia, obstarávatelia a osoby v zmysle § 8 ZVO
MSP	mikro, malé a stredné podniky
ZVO	zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
smernice EÚ o verejnom obstarávaní	SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES a SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
EK	Európska komisia

Úvod do problematiky

Verejné obstarávanie, ako aj iné oblasti života, či už odborného, profesijného alebo iného charakteru, sa neustále vyvíja. Tento vývoj je spojený nie len s neustálou potrebou reagovať na legislatívne zmeny a podnikateľskú prax, ale aj s činnosťou zo strany vyhlasovateľov súťaží.

Práve činnosť samotných zamestnancov jednotlivých vyhlasovateľov súťaží, teda verejných obstarávateľov a obstarávateľov (ďalej len „verejní obstarávatelia“), je esenciálnou súčasťou pre rozvoj inovatívnych riešení a tak umožnením ďalšieho napredovania verejného obstarávania.

Vývoj ide ruka v ruke s inováciami. Tento uhol pohľadu v súkromnom sektore je dávno zaužívaný a je nevyhnutné, aby si aj predstavitelia štátu tento typ zmýšľania čo najviac osvojili. Verejní obstarávatelia si vo väčšine kladú za cieľ dostať za čo najnižšiu cenu tovar požadovanej kvality. Bežná ekonomicko-právna činnosť personálu sa tak dostáva do zabehnutých koľají a neostáva čas zaoberať sa novým, inovatívnejším spôsobom ako túto svoju činnosť vykonávať.

V tejto súvislosti stojí za zmienenie aj citát Steva Jobsa, že: **„Inovácie nezávisia od množstva peňazí, ktoré máte vo vývoji a výskume. Keď Apple prišiel s počítačom Mac, firma IBM mala stokrát viac peňazí, ale v tých to nie je. Inovácie sú o vašich ľuďoch, ako ich vediete a nakoľko vidíte do problému.“**¹

Aj prostredníctvom tejto metodiky sa z pohľadu Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“) budeme usilovať o zlepšenie inovatívneho zmýšľania na Slovensku v rámci oblasti verejného obstarávania v kontexte slovenskej ako aj európskej legislatívy, aby jeho proces nebol zameraný len na cenu, bežné postupy v procese verejného obstarávania, ale aby aj spôsob akým sa príslušné obstarávanie realizuje, vykazovalo čo najviac inovatívny charakter.

---

1 <https://citaty-slavnych.sk/citaty/36225-steve-jobs-inovacie-nezavisia-od-mnozstva-penazi-ktore-mate/>

1. Potreba inovatívneho obstarávania

Prečo je vlastne potrebné inovatívne rozmýšľať pri verejnom obstarávaní? Dôvodov za posledné desiatky rokov sa nazbieralo mnoho. Z pohľadu štátnych orgánov a samosprávy však všeobecne možno konštatovať, že najdôležitejším je **strategické hľadisko**.

Orgány verejnej a štátnej správy by sa mali usilovať, aby v súvislosti s aplikáciou verejného obstarávania prichádzalo k podpore inovácií. Nákup inovačných stavebných prác, služieb a výrobkov vplýva totiž na zvyšovanie kvalitnejšieho poskytovania verejných služieb, nižšiu spotrebu energie, nižšie náklady na životný cyklus a zároveň reflektuje na spoločenské výzvy a potreby akými sú zdravie, mobilita, elektronická verejná správa, výstavba, nakladanie s odpadmi, či recyklácia.

Aplikovanie inovatívnych riešení zodpovedajúcich potrebám trhu zo strany verejných služieb môže následne umožniť verejným obstarávateľom existovať bez nákladov za nepotrebné funkcie, bez závislosti od jedného dodávateľa a sústrediť sa na dlhodobejšie potreby verejného sektora.

Takéto inovatívne nakupovanie rovnako tak prispieva k čo **najefektívnejšiemu využívaniu verejných finančných prostriedkov, ako aj k rozsiahlejším environmentálnym, hospodárskym a spoločenským prínosom** z hľadiska nových nápadov. Spomínané má tak za následok akcelerovanie pre samotný hospodársky rast.

Vo všeobecnosti možno ešte dodať, že verejné obstarávanie inovatívnych riešení predstavuje svojou činnosťou aj určitý „urýchľovač“, nakoľko verejní obstarávatelia môžu predstavovať značný podiel trhu na zvýšenie ako verejného, tak aj súkromného dopytu po nových technológiách a procesoch. Medzi najväčších „hráčov“ vyvíjajúcich dopyt po inováciách môžeme napr. zaradiť verejných obstarávateľov z dopravného alebo zdravotníckeho sektoru.

Z hospodárskeho hľadiska vieme, že každá krajina má určitý typ štruktúry trhu, na ktorom pôsobia rôzne druhy hospodárskych subjektov. Medzi takéto radíme aj **mikro, malé a stredné podniky** (ďalej len „**MSP**“).

Slovenská republika ako malá otvorená ekonomika z hľadiska štruktúry trhu nedisponuje značným počtom veľkých podnikov, ale práve naopak, majoritnú väčšinu zastúpenia majú MSP, ktoré každoročne v rámci štatistik trhu dosahujú nad 90% celkového podielu. Sú neodmysliteľnou a dôležitou kostrou našej ekonomiky.

Obstarávanie inovácií práve ponúka **príležitosti pre MSP**, ktoré sú častokrát inovatívne a dostatočne prispôsobivé na to, aby splnili rôzne špecifické potreby verejných obstarávateľov. Obstarávaním inovácií dochádza aj k nepriamej pomoci pre inovačné MSP, keď sa im takouto formou naskytá príležitosť nájsť podstatného zákazníka pre rýchlejšie uvedenie svojich inovácií na trh a získať tak návratnosť svojich investícií.

Výskum a inovácie, vrátane ekologických a sociálnych inovácií, sú súčasťou aj *stratégie Európa 2020* na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.² Európska únia považuje inovácie za nevyhnutnosť pre takýto rast a zároveň ako podporu zamestnanosti v jednotlivých európskych regiónoch. Nové tovary a služby zlepšujú konkurencieschopnosť európskych podnikov a vytvárajú tak pracovné miesta. Verejné obstarávanie tvorí v EÚ takmer 20 % HDP. Vďaka „smerniciam EÚ o verejnom obstarávaní“ z roku 2014³ je príslušný právny rámec viac naklonený inováciám. Okrem toho programy EÚ, najmä európske štrukturálne a investičné fondy, ako aj program Horizont 2020, ponúkajú zaujímavé možnosti financovania verejného obstarávania inovatívnych riešení.⁴

Práve Horizont 2020 je finančný nástroj, ktorým sa vykonáva iniciatíva *Inovácia v Únii*, a je hlavnou iniciatívou stratégie Európa 2020, za účelom zabezpečenia globálnej konkurencieschopnosti Európy.⁵

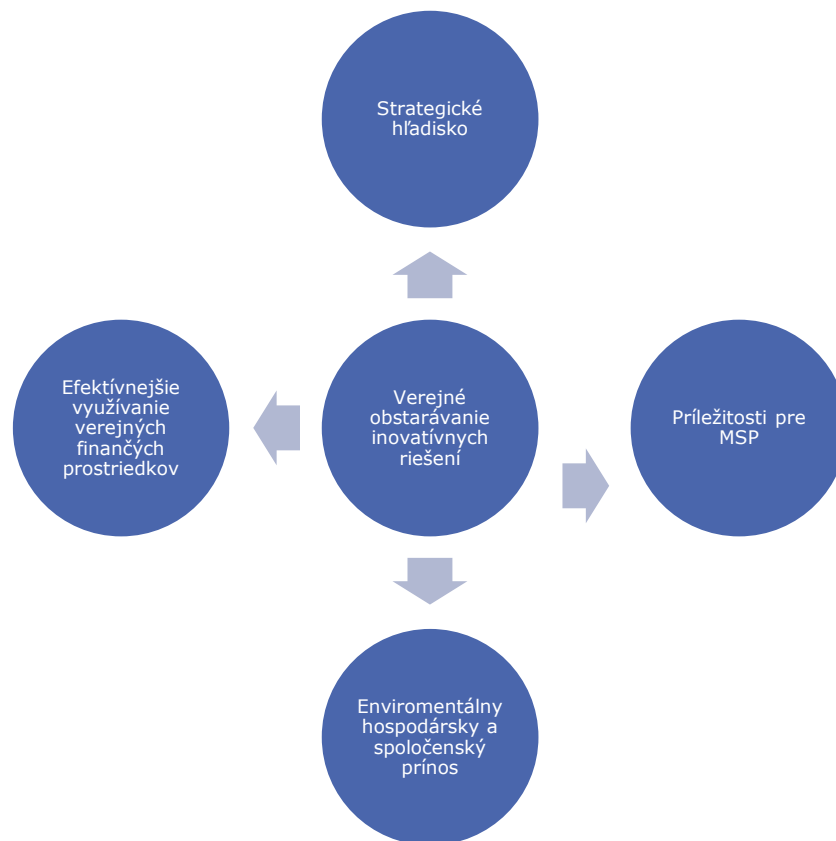
---

2 Recitál 47 SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES

3 SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES a SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES

4 http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/regional-policies/index_en.htm, financovanie verejného obstarávania zo štrukturálnych fondov nepodlieha žiadnym špeciálnym pravidlám. Ak ide o postupy, je potrebné riadiť sa príslušnými smernicami EÚ o obstarávaní. V prípade typu a objemu obstarávaných tovarov a služieb, je nutné aby boli v súlade s prioritami a pridelenými rozpočtovými prostriedkami definované v príslušnom programe fondov EŠIF.

5 Str. 22 Séria príručiek Ako podporiť politiku pre MSP zo štrukturálnych fondov, Verejné obstarávanie ako hybná sila inovácií v malých a stredných podnikoch a verejných službách, ISBN 978-92-79-40370-5

2. Definícia pojmu inovácia

Pojmu inovácia a inovatívne obstarávanie sa pre účely tohto dokumentu budeme nižšie venovať aj z legislatívneho hľadiska, z laického uhľa však možno konštatovať, že ide o hľadanie nových riešení, kvalitnejších a lepšie dizajnových stavieb a výrobkov, ktoré môžu so sebou priniesť užívateľský komfort a novú produktivitu na jednej strane, zatiaľ čo na druhej dochádza k redukcií nepriaznivého dosahu na životné prostredie a zvyšovaniu administratívnej efektivity pre laickú ako aj odbornú verejnosť.

Niektoré inovácie môžu spočiatku ušetriť náklady verejných obstarávateľov už v krátkodobom horizonte, iné zas vyžadujú počiatočnú investíciu nato, aby došlo neskôr k dlhodobým úsporám, ktoré sa prejavia počas dlhšieho časového obdobia. V čase, keď sa znižujú verejné rozpočty, inovácie tak môžu podporiť rozvoj udržateľných riešení a služieb.⁶

Z odborného hľadiska, podľa slovenskej právnej úpravy v zmysle zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZVO“), v rámci § 2 základné pojmy, ods. 5, písm. m),

⁶ Oznámenie Komisie C(2018) 3051 final Usmernenie k inovačnému obstarávaniu, <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&coteId=3&year=2018&number=3051&version=F>

možno pod inováciou rozumieť nasledovné: **„zavedenie nového alebo významne zlepšeného výrobku, služby alebo procesu, ktorý môže zahŕňať aj výrobný, stavebný alebo konštrukčný proces, novú marketingovú metódu alebo novú organizačnú metódu do podnikateľskej praxe, organizáciu pracovného prostredia alebo vonkajších vzťahov“**.

Ide o relatívne všeobecne a široko ladenú definíciu tohto pojmu, ktorá sa svojou slovenskou právnou úpravou stotožňuje so znením v rámci článku 2 bodu 22 v smernici EÚ o verejnom obstarávaní z roku 2014.

ZVO následne spomína pojem inovácia konkrétne už len v rámci zmienky v súvislosti s § 42 ods. 12 druhej vety pri súťažných podkladoch kedy: **„Osobitné podmienky plnenia zmluvy môžu zahŕňať ekonomické, sociálne, environmentálne hľadiská, hľadiská súvisiace s inováciou alebo zamestnanosťou; ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, osobitné podmienky plnenia zmluvy sa môžu týkať aj subdodávateľov, bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností alebo bezpečnosti dodávok.“**

Vyššie zmieňované všeobecne koncipované znenie tak dáva verejným obstarávateľom relatívne širokú paletu možností ako postupovať pri obstarávaní inovatívnych riešení. Nie je teda vylúčené, naopak, je priam žiadúce, že v rámci spomínaných sekundárnych politík vo verejnom obstarávaní, teda sociálneho, zeleného alebo inovačného verejného obstarávania, dochádza k ich vzájomnému prieniku, a teda využitiu kombinácie rozličných aspektov z nich. Nižšie v dokumente si priblížime niektoré možnosti, ktoré sa k danej problematike hodia najviac.

3. Vhodné postupy, rady a užitočné inštitúty

V nasledujúcej časti tohto dokumentu by sme radi upriamili pozornosť na vhodné postupy vo verejnom obstarávaní pri inovatívnych riešeniach, ktoré aj vďaka smerniciam EÚ o verejnom obstarávaní boli transponované do slovenskej legislatívy. ZVO umožňuje v závislosti od limitu a typu obstarávaného viaceru možných postupov. Pre naše účely by sme radi vyzdvihli z pomedzi postupov tri z nich, vrátane niektorých ďalších vhodných zákonných inštitútov, ktoré naša právna úprava ponúka, a ktoré sú hodné zváženia zo strany verejných obstarávateľov.

Pod vyššie spomínanými tromi **postupmi** myslíme:

- **inovatívne partnerstvo**⁷,
- **rokovacie konanie so zverejnením**⁸,
- **súťažný dialóg**⁹.

V prípade **rokovacieho konania** so zverejnením je možné totiž ľahšie zaistiť spravodlivosť, transparentnosť a efektívnosť nakoľko ide o relatívne prehľadne štruktúrovaný postup, ktorý zabezpečuje rovnakú výmenu informácií medzi verejným obstarávateľom a uchádzačmi. Sústreďuje sa na zlepšenie a prispôsobenie ponúk a zároveň ponúka verejným obstarávateľom účinné nástroje na to, aby pri takýchto rokovaniach získali čo možno najlepší výsledok obstarávania. Pre finančne a technicky obzvlášť náročnejšie projekty je zasa vhodnejší súťažný dialóg ako postup.¹⁰

Oba tieto postupy môžu verejní obstarávatelia efektívne použiť vo všetkých situáciách, ktoré si vyžadujú rokovania. K takýmto situáciám môže prísť v prípade zákaziek, pri ktorých nie je možné dostatočne určiť technické parametre, alebo pri zákazkách obsahujúcich prvok inovácie či dizajnu. Verejným obstarávateľom je tak umožnená väčšia miera flexibility pri výbere vhodného postupu vo vzťahu k ich potrebám.¹¹ Tieto postupy rovnako tak zabezpečujú väčšiu interakciu s trhom.

Základ slovenskej právnej úpravy v prípade rokovacieho konania so zverejnením je bližšie obsiahnutý v § 70 až 73 ZVO. V rámci týchto ustanovení je konkrétne stanovené verejnemu obstarávateľovi za akých podmienok, v prípade obstarávania tovarov, služieb a stavebných prác,

---

7 bližšie k predmetnému postupu pozri Metodika zadávania zákaziek - <http://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html> , str. 162 – 165

8 bližšie k predmetnému postupu pozri Metodika zadávania zákaziek - <http://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html> , str. 147 – 151

9 bližšie k predmetnému postupu pozri Metodika zadávania zákaziek - <http://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html> , str. 152 – 161

10 Str. 17 Sériu príručiek Ako podporiť politiku pre MSP zo štrukturálnych fondov, Verejné obstarávanie ako hybná sila inovácií v malých a stredných podnikoch a verejných službách, ISBN 978-92-79-40370-5

11 Str. 18 Sériu príručiek Ako podporiť politiku pre MSP zo štrukturálnych fondov, Verejné obstarávanie ako hybná sila inovácií v malých a stredných podnikoch a verejných službách, ISBN 978-92-79-40370-5

môže tento postup použiť. Musí ísť minimálne o jednu z nižšie uvedených. Ide tak o nasledovné prípady:

- 1) Potreby nemožno uspokojiť bez prispôsobenia už doposiaľ dostupných riešení.
- 2) Súčasťou obstarávania je návrh riešenia alebo inovačné riešenie.
- 3) Jedná sa o osobitné okolnosti, ktoré sa týkajú povahy alebo zložitosti predmetu zákazky, jej finančných alebo právnych podmienok, či rizík s nimi spojených a nemožno tak zákazku zadať bez uskutočnenia takéhoto postupu.
- 4) Ďalej ak ide o zmieňovanú situáciu nemožnosti určiť technické špecifikácie zo strany verejného obstarávateľa podľa § 42 ods. 2 písm. b).
- 5) Alebo ak v predošlej verejnej alebo užšej súťaži boli všetky ponuky neregulárne alebo neprijateľne.

Vyššie uvedené podmienky sa obdobne vzťahujú aj pre možnosť použiť **súťažný dialóg** ako ďalší možný vhodný postup pri verejnom obstarávaní inovatívnych riešení. Ten je v ZVO upravený v rámci § 74 až 77 a následne v súvislosti s ustanoveniami § 96. Verejný obstarávateľ prostredníctvom tohto postupu hľadá a určuje najlepšie možné spôsoby pre naplnenie svojich potrieb. Takéto vyhodnocovanie sa deje na základe najlepšieho pomeru kvality a ceny.

Súťažný dialóg rovnako ako rokovacie konanie vrátane inovatívneho partnerstva, sú postupy, ktoré sa vyhlasujú pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov za splnenia predložených dokladov a splnenia príslušných podmienok účasti. Následne, na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel sa môže obmedziť počet záujemcov, ktorí budú neskôr vyzvaní na účasť v rámci daného postupu. Musí však ísť o najmenej tri takéto subjekty, aby bola umožnená hospodárska súťaž.

Vyššie zmieňované pravidlá v zmysle ZVO *„vychádzajú z objektívnej potreby obstarávateľa znížiť počet záujemcov na úroveň, ktorá je opodstatnená potrebou vyvážiť charakter obstarávania so zdrojmi*

potrebnými na jeho uskutočnenie."¹² Explicitná definícia objektívnej potreby ako pojmu absentuje, preto ju treba vedieť náležite odôvodniť nakoľko pri jej posudzovaní ÚVO postupuje podľa vlastnej úvahy.

Tretím spomínaným postupom vhodným pre verejné obstarávanie inovatívnych riešení je **inovatívne partnerstvo**. Jeho slovenská právna úprava je prioritne definovaná v rámci ustanovení ZVO v § 78 až 80 vrátane ustanovení § 97.

Inovatívne partnerstvo zahŕňa financovanie výskumu a vývoja inovatívneho riešenia ruka v ruke s jeho obstaraním.¹³ Tento postup prichádza do úvahy v momente kedy vzniká potreba vyvinúť výrobky, práce, alebo služby inovatívneho charakteru vrátane ich následnej kúpy a túto potrebu nemožno uspokojiť na základe riešení dostupných na trhu. Predpokladom je, že zodpovedajú príslušným požiadavkám a maximálnym nákladom zmluvne dohodnutými medzi verejným obstarávateľom a partnerom alebo partnermi.

V zmysle § 97 ods. 7) sa inovatívne partnerstvo uskutočňuje vo viacerých po sebe nasledujúcich fázach, ktoré zodpovedajú postupnosti krokov v procese výskumu a inovácie a môžu zahŕňať výrobu tovarov, dokončenie stavebných prác alebo poskytovanie služieb. V rámci inovatívneho partnerstva sa určia priebežné ciele, ktoré má partner alebo partneri dosiahnuť, a určí sa aj odplata v primeraných splátkach.

V tejto súvislosti je vhodné spomenúť aj to, že výhodou v tomto postupe je flexibilná možnosť verejného obstarávateľa *„na základe určených cieľov po každej fáze rozhodnúť o ukončení inovatívneho partnerstva alebo o znížení počtu partnerov ukončením individuálnych zmlúv, ak ide o inovatívne partnerstvo s viacerými partnermi, ak v súťažných podkladoch uviedol možnosti o podmienky ich použitia"*¹⁴.

Ďalšou výhodou v súvislosti s inovatívnym partnerstvom poskytujúcim flexibilitu v konaní u verejného obstarávateľa je možnosť rozhodnúť o zriadení inovatívneho partnerstva s jedným partnerom alebo s viacerými partnermi, ktorí budú vykonávať samostatné činnosti v oblasti výskumu a vývoja. Tá je daná v rámci § 78 ods. 4) ZVO.

---

12 § 94 ods. 2), § 96 ods. 2) a § 97 ods. 2 ZVO

13 Str. 18 Séria príručiek Ako podporiť politiku pre MSP zo štrukturálnych fondov, Verejné obstarávanie ako hybná sila inovácií v malých a stredných podnikoch a verejných službách, ISBN 978-92-79-40370-5

14 § 78 ods. 8) ZVO

Pri vyššie spomínanom konaní verejného obstarávateľa treba mať zároveň na pamäti nasledujúce: „Inovatívne partnerstvo by malo vychádzať z procesných pravidiel, ktoré sa uplatňujú pri rokovanom konaní a zákazky by sa mali zadávať výlučne na základe najlepšieho pomeru kvality a ceny, keďže toto kritérium je najvhodnejšie na porovnanie ponúk inovačných riešení. Bez ohľadu na to, či ide o veľmi veľké projekty alebo menšie inovačné projekty, inovatívne partnerstvo by malo byť štruktúrované takým spôsobom, aby sa dosiahol potrebný účinok na trh, pričom by sa mala vytvárať motivácia na vývoj inovačných riešení bez vylúčenia trhu. Verejní obstarávatelia a obstarávatelia by preto nemali využívať inovatívne partnerstvá spôsobom, ktorý by bránil hospodárskej súťaži, obmedzoval ju alebo ju narúšal. V niektorých prípadoch by bolo vhodné vytvorenie inovatívnych partnerstiev s viacerými partnermi.“¹⁵

Okrem vyššie zmieňovaných postupov ZVO ponúka pri obstarávaní inovačných riešení aj **d’alšie vhodné zákonné inštitúty**, ktoré by bolo potrebné pri tak náročnom obstarávaní akými sú inovácie v rámci procesu obstarávania zohľadniť.

Takými sú:

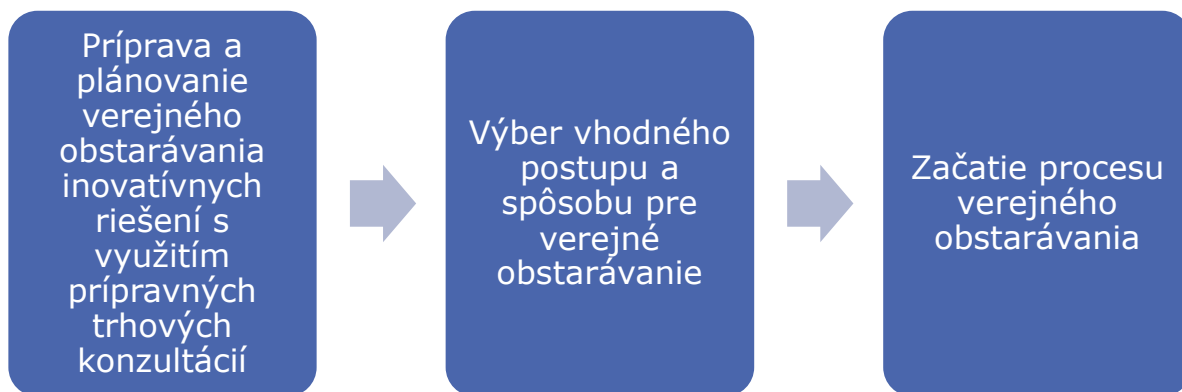
- uskutočniť prípravné trhové konzultácie¹⁶,
- možnosť zavedenia kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré budú odrážať inovatívne charakteristiky,
- zvážiť príležitostné spoločné obstarávanie
- zvážiť cezhraničné obstarávanie
- povoliť predloženie variantných riešení¹⁷
- deliť zákazky na časti

---

15 Recitál 49 SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES

16 Môžu sa kombinovať s akýmkoľvek postupom. Predbežná trhová konzultácia trhu, je pri inováciách esenciálna pre zhromaždenie dostatku informácií z trhu a zároveň dať na vedomie potenciálnym dodávateľom o budúcich možnostiach obstarávania.

17 Minimálne požiadavky, ktoré by takéto variantné riešenia mali spĺňať, by mali byť vymedzené ešte pred tým, ako sa uvedie, že sa takéto variantné riešenia môžu predkladať

Prvým menovaným a zároveň jedným z najdôležitejších a najvhodnejších zákonných inštitútov pre verejné obstarávanie inovatívnych riešení sú **prípravné trhové konzultácie**. Tie boli zahrnuté do slovenskej právnej úpravy prostredníctvom nového ZVO účinného od 18.04.2016.

Právna úprava zmieňovaného inštitútu je zakotvená v rámci ustanovení § 25 ZVO ako Prípravné trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov. Verejní obstarávatelia tak môžu prijať alebo požiadať o radu nezávislé inštitúcie alebo odborníkov, vrátane samotných účastníkov na trhu. Získané informácie sa dajú použiť pri plánovaní alebo realizovaní príslušného postupu obstarávania za predpokladu dodržiavania princípov verejného obstarávania a neohrozenia hospodárskej súťaže.

Prívlaskom najdôležitejšie a zároveň najvhodnejšie označujeme prípravné trhové konzultácie preto, lebo v súvislosti s obstarávaním inovácií je pre verejných obstarávateľov esenciálne poznať trh a konzultovať tak svoje predstavy, obzvlášť ak ide o neznámu oblasť akou sú inovácie, kde predstavy v predmete zákazky bývajú často všeobecného rázu a potrebujú špecifikovať, čo sa dá len s príslušným spektrom informácií.

V súvislosti s postupmi verejného obstarávania je pri prípravných trhových konzultáciách za hodno rozmýšľať vždy keď si to situácia vyžaduje, najmä ak ide o nami vyššie zmieňované postupy prioritne vhodné pre verejné obstarávanie inovatívnych riešení. Vzhľadom na ich štruktúru a proces konania v nich možno konštatovať, že využitie týchto konzultácií práve pri nich je vysoko odporúčané, nakoľko využitím týchto postupov pri obstarávaní už ide o určitú mieru inovácie.

Pri **možnosti zavedenia kritérií na vyhodnotenie ponúk** ako v poradí druhého spomínaného inštitútu treba predovšetkým pri verejnom obstarávaní inovatívnych riešení akcentovať na zavádzanie aj iných kritérií ako len najnižšia cena, a to v čo možno v najlepšom pomere ku kvalite. Rovnako tak je potrebné zvážiť aj nákladovú efektívnosť, predovšetkým pri nákladoch počas životného cyklu, nakoľko pri inováciách bývajú mnoho razy počiatkové, resp. vstupné náklady o niečo drahšie ako to býva pri „klasických“ typoch obstarávaní.

Na uvedené netreba nazerať z krátkodobého hľadiska keďže vďaka miere kvality a nákladovej efektívnosti sa tieto náklady veľa krát vedia vyrovnáť, prípadne priniesť okrem želaného efektu aj finančnú úsporu. Ich zadefinovanie musí byť tak ako aj pri iných úkonoch nediskriminačné a podporujúce hospodársku súťaž.

Každé kritérium na vyhodnotenie ponúk v zmysle ustanovení § 44 ZVO musí súvisieť s predmetom zákazky, s cieľom určiť ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku.

Za súvisiace sa považuje „ak sa z akéhokoľvek hľadiska a v ktorejkoľvek fáze životného cyklu výrobku, stavby alebo služby vzťahuje k požadovanému tovaru, stavebným prácam alebo službe, a to vrátane faktorov, ktoré sa týkajú konkrétneho procesu výroby, dodania tovaru, uskutočnenia stavebných prác alebo poskytnutia služby alebo obchodovania s nimi alebo konkrétneho procesu inej fázy životného cyklu výrobku, stavby alebo služby; to platí aj vtedy, ak tieto faktory nie sú súčasťou ich materiálnej podstaty“¹⁸.

Uhol pohľadu pri stanovovaní kritérií na vyhodnotenie ponúk pri verejnom obstarávaní inovácií môže zahŕňať rozsiahle množstvo uplatniteľných aspektov pre ďalšiu selekciu. Pri už spomínanom porovnávaní pomeru ceny

---

18 § 44 ods. 2) ZVO

a kvality tak netreba zabúdať na sociálne, environmentálne alebo technické prínosy, vrátane estetických a funkčných vlastností.

Tieto môžu byť aplikované jednotlivo alebo vo vzájomnej kombinácii, či v rámci podporného, subsidiárneho vzťahu, teda vo vzájomnej naviazanosti. Verejní obstarávatelia tak majú v plnej miere vo svojich rukách „naaranžovanie“ týchto kritérií, podstatou je sa odraziť už od toho čo a ako chcú.

V prípade nákladov počas životného cyklu ako stanoveného kritéria alebo jedného z kritérií na vyhodnotenie ponúk, treba spomenúť, a taktiež brať do úvahy, náklady v súvislosti s nadobudnutím, používaním, udržiavaním a prípadne na konci likvidovaním, resp. ukončením životnosti daného predmetu zákazky, ktoré znáša verejný obstarávateľ, a ktoré tiež môžu vzniknúť vonkajším vplyvom životného prostredia.

Výpočet nákladov verejní obstarávatelia určia stanovenou metódou v súťažných podkladoch nediskriminačným a objektívne overiteľným spôsobom. Rovnako tak, v zmysle príslušných ustanovení § 44 ZVO, musia verejní obstarávatelia určiť relatívnu váhu jednotlivých kritérií. V prípade, že im takúto váhu nevedia stanoviť, tieto kritéria sa zoradia v zostupnom poradí podľa ich dôležitosti. Kritériom nesmie byť podiel subdodávok, zabezpečujúce inštitúty pre zmluvné plnenie a záruky.

V poradí ďalšou vhodnou „dvojičkou“ zákonných inštitútov, ktorá stojí za zváženie zo strany verejných obstarávateľov v prípade, že pri verejnom obstarávaní inovatívnych riešení nemajú dostatočné finančné alebo personálne kapacity, prípadne oboje uvedené zároveň, je tzv. **cezhraničné obstarávanie** alebo príležitostné spoločné obstarávanie. Práve kapacitné problémy bývajú častým dôvodom, pre ktorý sa verejní obstarávatelia nepúšťajú do obstarávania inovácií. ZVO pamätá aj na takéto situácie a poskytuje možnosť využiť aj tieto spôsoby.

Právna úprava cezhraničného obstarávania je obsiahnutá v ustanoveniach § 17 ZVO. Už z názvu tohto zákonného inštitútu vyplýva, že ide o spoluprácu verejných obstarávateľov z rozličných členských štátov. Táto spolupráca sa môže uskutočniť priamo už spomínanou spoluprácou verejných obstarávateľov z rozličných štátov alebo prostredníctvom centralizovanej činnosti vo verejnom obstarávaní cez centrálnu obstarávaciu organizáciu z členského štátu, či prostredníctvom formy tzv. spoločného subjektu zriadeného zo strany participujúcich verejných obstarávateľov z príslušných členských štátov.

Pri prvej možnosti kedy by sa verejný obstarávateľ rozhodol využiť spoluprácu s iným resp. inými verejnými obstarávateľmi z iných členských štátov, treba dbať predovšetkým na riadne uzatvorenú písomnú dohodu s takýmto zahraničným subjektom/subjektmi, ktorou sa spolupráca, okrem medzinárodných zmlúv, bude pri takomto konaní spravovať.

Prioritou je upravenie zodpovednosti zmluvných strán a súvisiacich právnych predpisov, ktoré sa na toto použijú, vrátane vnútornej organizácie takéhoto obstarávania, popisu jeho riadenia a následného rozdelenia tovarov, služieb a stavebných prác.

Ak sa ide formou tzv. spoločného subjektu, zúčastnení verejní obstarávatelia sa prostredníctvom rozhodnutia príslušného orgánu tohto subjektu dohodnú akými právnymi predpismi sa bude verejné obstarávanie spravovať. Z hľadiska príslušnosti právnych predpisov toho-ktorého členského štátu sú dve možnosti určenia. Prvá je podľa sídla takéhoto subjektu alebo druhá, teda podľa toho kde tento subjekt vykonáva svoju činnosť.

Poslednou, tretou možnosťou ostáva forma cez centrálnu obstarávaciu organizáciu. V prípade, že sa nachádza v inom členskom štáte, verejný obstarávateľ má možnosť zadávať zákazky touto cestou len prostredníctvom dynamického nákupného systému prevádzkovaného od tejto organizácie alebo na základe rámcovej dohody uzavretej z jej strany.

Verejní obstarávatelia si tak pri vyššie zmieňovaných troch formách cezhraničnej spolupráce, ktoré poskytuje práva úprava ZVO rozmyslieť, ktorá forma v prípade, že nedisponuje dostatočnými personálnymi, či finančnými kapacitami, majú pre nich zmysel a je najlepšie realizovateľná.

Druhou vyššie uvedenou dvojčkou pre spolupracovanie je forma sústredená **vo vnútroštátnej rovine** a to **príležitostné spoločné obstarávanie**. To je obsiahnuté v rámci ustanovení § 16 ZVO. Ideou je, aby verejní obstarávatelia mohli ak je to potrebné uskutočniť na základe písomnej dohody spoločné verejné obstarávanie, pri ktorom si rozvrhnú kto a začo zodpovedá, či už všetci spoločne alebo parciálne, či individuálne.

V rámci zákonných inštitútov, ktoré napomáhajú verejnému obstarávaniu inovatívnych riešení uvádzame aj umožnenie predložiť **variantné riešenia**. Tento inštitút v procese obstarávania umožňuje verejným obstarávateľom akceptovať vo vzťahu k požadovanému tovaru, stavebnej práci alebo službe

aj riešenie, ktoré nemusí byť v súlade so všetkými požiadavkami stanovenými pre primárne obstarávaný predmet zákazky.

Na trhu môže totiž existovať aj inovatívnejšie riešenie realizácie príslušného predmetu zákazku v porovnaní s riešením vymedzeným zo strany verejných obstarávateľov. V tomto prípade pointou tohto inštitútu z pohľadu jeho účinkov na samotný trh je okrem zintenzívnenia hospodárskej súťaže aj stimulácia inovácie tovarov, stavebných prác a služieb poskytovaných na trhu.¹⁹Právna úprava rozoberaného inštitútu je bližšie uvedená v § 47 ZVO.

Posledným v rade doporučených inštitútov hodných za zváženie pri procese verejného obstarávania inovatívnych riešení je **delenie zákaziek na časti**. Tak ako sme na začiatku tohto dokumentu spomínali, MSP má extrémne veľký inovačný a dostatočne flexibilný potenciál v tejto oblasti a práve konzistentnou snahou o delenie zákaziek na časti vždy keď je to možné, samozrejme za zváženia princípov hospodárnosti a efektívnosti, tak napomáhame ich prístupu k týmto zákazkám a zároveň posilňujeme priestor o ďalšie možnosti inovatívneho obstarávania.

V zmysle právnej úpravy obsiahnutej v § 28 ZVO verejní obstarávatelia môžu zákazku rozdeliť na samostatné časti, pričom v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania určia veľkosť a predmet takýchto častí a uvedú, či ponuky možno predložiť na jednu časť, niekoľko častí alebo všetky časti.

V prípade, že ponuky tak možno predložiť na všetky alebo niekoľko častí, verejní obstarávateľ má možnosť obmedziť počet častí, ktoré možno zadať jednému uchádzačovi. Ich maximálny počet, ktorý možno zadať jednému uchádzačovi, uvedie verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel stanovených v súťažných podkladoch môže následne verejný obstarávateľ určiť časti, ktoré sa zadajú jednému uchádzačovi, ak by na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk bol úspešný vo viacerých častiach, ako je určený maximálny počet.

Z vyššie uvedených možností a právnych ustanovení vyplýva jasná možnosť verejného obstarávateľa v prípade, že je to možné umožniť čo možno najširšiu hospodársku súťaž a zabezpečiť tak priestor pre prípadných uchádzačov, ktorí sú schopní priniesť do súťaže aj inovatívne prvky.

---

19 https://verejne-obstaravanie.dashofer.sk/onb/33/komentar-k-zvo-343-2015-z-z-zakladne-znenie-47-variantne-riesenia-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLFWAF_sTsKx6cidrgXPK2j-V3EcT0EWepfHdw/

Európska komisia (ďalej len „EK“) rovnako ako jednotlivé členské štáty, si uvedomuje náročnosť verejného obstarávania inovácií, resp. inovatívnych riešení. Náročnosť siaha ako do personálnej roviny tak aj finančnej. Z tohto dôvodu v rámci svojich sérií príručiek²⁰ určených pre verejných obstarávateľov uviedla niekoľko všeobecných **rád** vyplývajúcich aj zo skúseností úradov, ktoré si takýmto obstarávaním už prešli, a ktoré viac približujú ako sa k danému čo najlepšie postaviť. Nižšie uvádzame niektoré z nich:

- Vytvoriť tímy s ďalšími obstarávateľmi v rámci projektu Horizont 2020. Spojenie do tímu môže mať za následok zníženie nákladov pri procese obstarávania.
- Z začať čo najskôr. Poznať svoje nenaplnené budúce potreby a preskúmať vnútroštátny ako aj zahraničný trh.
- Pri problémoch nájsť dodávateľa, pokúsiť sa zverejniť predbežné oznámenie a inzeráty v odbornej tlači alebo na webových stránkach s cieľom nájsť potenciálnych dodávateľov. Z počiatku relatívne menšie investície do publicity a oslovenia konkurencie môžu priniesť benefit v podobe úspor a lepších výsledkov.
- Zamyslieť sa, či nie je reálne, aby vaše požiadavky splnili dvaja alebo viacerí dodávatelia, keby vytvorili skupinu.
- Posudzujte riziká ako cieľavedomý zákazník.
- Nedefinujte príliš rozsiahle požiadavky a parametre založené na výsledkoch, môže to negatívne ovplyvniť inováciu. Parametre založené na funkčnosti, či výkonnosti sú možným spôsobom, ako umožniť dodávateľom, aby boli pružnejší pri navrhovaní riešení.
- Zverejňovať informácie za účelom ich voľnej dostupnosti.
- Pri obstarávaní inovatívnych riešení nekomunikujte a nerozhodujte o zmluvných podmienkach až nakoniec, nakoľko je nepravdepodobné, že by postačovali štandardné podmienky a ustanovenia. Ak bude

---

20 Str. 22, 23, 26, 27, 28, 29 Séria príručiek Ako podporiť politiku pre MSP zo štrukturálnych fondov, Verejné obstarávanie ako hybná sila inovácií v malých a stredných podnikoch a verejných službách, ISBN 978-92-79-40370-5

použitá rámcová dohoda alebo zmluva rozdelená na fázy, mali by byť jasné podmienky pre uzavretie ďalších zmlúv alebo fáz.

- Majte jasnú stratégiu pri dohadovaní sa o duševnom vlastníctve.
- Zvoľte si čo najvhodnejší postup pre vaše konkrétne obstarávanie.
- Využite platformy pre výmenu skúseností s iným obstarávateľmi

Tri úrovne / oblasti inovačného správania:

V súvislosti s uvedenými informáciami v rámci tohto dokumentu možno na záver konštatovať, že pri verejnom obstarávaní inovatívnych riešení sú „kruciálne“ resp. primárne dve roviny. Prvá sa odohráva v ľudskej sfére, teda v myslení verejných obstarávateľov, konkrétne v ochote postupovať inak, zo začiatku aj ťažšie a skúšať nové spôsoby a postupy. Tá druhá je v rovine idey toho čo a ako chceme, čo opäť nadväzuje na potrebnú znalosť trhu.

V rámci vyššie zmieňovaných **platforiem**, EK pre inovácie a obstarávanie inovatívnych riešení ponúka nasledovné:

www.innovation-procurement.org je prvou zastávkou pre všetko, čo sa týka verejného obstarávania inovatívnych riešení. Sú tu najnovšie správy a udalosti, európsky právny rámec a aktuálne informácie o projektoch týkajúcich sa takéhoto typu obstarávania.

Fórum obstarávateľov **www.procurement-forum.eu** je diskusným miestom, na ktorom môžu verejní obstarávatelia a ďalšie zainteresované strany komunikovať a podeliť sa o informácie, prípadne spojiť sa pri vytváraní skupín, ktoré sú ideálne pre vypracovanie a koordináciu projektov.

Centrum zdrojov **www.innovation-procurement.org/resources** poskytuje centrálnu databázu vedomostí o verejnom obstarávaní inovatívnych riešení, nakoľko zhromažďuje na jednom mieste užitočné dokumenty a príklady. Medzi takéto zdroje patria národné a európske politické a strategické dokumenty, nástroje, prípadové štúdie, podrobnosti o projektoch a iniciatívach a správy.

Ďalšie vhodné adresy / linky pre spoluprácu a podrobnejšie informácie od EK:

GROW-Innovation-Procurement@ec.europa.eu

Group "Agents of Innovation Procurement"

<https://www.linkedin.com/groups/12467827/>

https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/innovative_en

Vyššie uvedené adresy, linky európskych platforiem tak mieria predovšetkým na pomoc verejným obstarávateľom pri snahách spájať sily, personálnych a finančných kapacít, možnosti zdieľania informácií a príkladov dobrej praxe, prípadne nabereanie potrebných inšpirácií.

Zoznam použitej literatúry

- Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Séria príručiek Ako podporiť politiku pre MSP zo štrukturálnych fondov, Verejné obstarávanie ako hybná sila inovácií v malých a stredných podnikoch a verejných službách, ISBN 978-92-79-40370-5
- Oznámenie Komisie C(2018) 3051 final Usmernenie k inovačnému obstarávaniu
- SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES
- SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES
- https://verejne-obstaravanie.dashofer.sk/onb/33/komentar-k-zvo-343-2015-z-z-zakladne-znenie-47-variantne-riesenia-uniqueidmRRWSbk196FPkyDaflfWAF_sTsKx6cidrgXPK2j-V3EcT0EWepfHdw/
- <https://citaty-slavnych.sk/citaty/36225-steve-jobs-inovacie-nezavisia-od-mnozstva-penazi-ktore-mate/>
- http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/regional-policies/index_en.htm